

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za en mesec .f. — 30, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece .f. — 2.00 za pol leta .f. — 3.50 za eno leto .f. — 6.50. Na naročbo brez priložene naročnine se ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2. avc., izven Trsta po 3. avc. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4. avc., izven Trsta 5. avc.

Oglasi se računajo po tarifi v petiti; za naslove in debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmrtnice in javnozdravila, domaći oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upraviteljsko uradno pisarno: ulica hrt. 2. II. nadst. Odpriete reklamacije se prosto pošiljajo.

„F. edinstvo je moč!“

Častitim našim gg. naročnikom!

15. t. m. potekel je rok onim č. gg. našim naročnikom, ki so še na dolgu za leto 1894 ter smo začeli razpošiljati jim poštne naloge. O onih č. gg. naročnikih, ki se ne odzovejo niti na to, smatrali bodemo, da ne želijo držati več našega lista ter ga jim ustavimo s koncem tega meseca. Zastano naročnino iztirjali pa bodemo drugim potom.

Ponavljamo prošnjo, da se nam dopošlje tudi naročnina za letošnje prvo četrtletje.

Upravitelstvo.

Posl. dr. Laginja o preosnovi davka.

Razprave o preosnovi davka udeležil se je tudi naš poslanec dr. Laginja v seji poslanske zbornice dne 8. marca 1895 nastopnim govorom:

Visoka zbornica! Hrvat ne more poseči v razpravo o predmetu, kojemu je pripisovati povsem načelno važnost, da ne bo se zavaroval pozivanjem na zgodovinska prava svojega naroda.

Zgodovina naših muk v tej monarhiji, naša narodna samozavest in naš vrlo važni zemljepisni položaj nas opravičujejo do take izjave.

Ako vendar prestopam v razpravo o preosnovi davkov „salvis ceterum juribus regni Croatiae“, prosim vas, da ne mislite, da me je to načelno stališče odganjalo od vsake stvarne razsodbe. Ne! Mi vemo povsem dobro, da nam je računati z resnično obstoječimi okolnostmi, mi vemo, da zboljšano zakonodavstvo more koristiti tudi nam, a da vsled poslabšanja splošnega stanja morajo trpeti škodo tudi zemlje, v kojih stanujemo mi.

Da pa jaz za svojo osebo neko bojaznijo stopam v razpravo o tem predmetu, krivi so zgodovinski spomini od davnih časov. Ta plahost se vzbuja v meni, ker gre tu vendar za koristi državne blaginje. V zgodovini čitam, da so pred kakimi 230 leti sluga hrvatskega bana dobro namitliti na Reki nekega Andrija Laginjo, rojenega v istem mestu kakor jaz, to pa za to, ker je za račun avstrijske komore čval neki gozd, ki je bil posekan v dobro poznani mi gori. Ta gora leži po današnjem umevanju v Istri, v Avstriji, ali je državnopravno po svoji priliki pripadala Hrvatski. Mogel bi vam pa iz sedanjih časov navesti dokaj važnih vzgledov, kako mi Hrvatje Avstrije, v tem delu države,

rečimo naravnost, dobivamo udarce zato, ker smo Hrvati, v Hrvatski pa zato, ker smo Avstriji. Umevno je samo ob sebi, da nam je zelo težko prenašati tako stanje.

Občina, iz katere izhajam (Kastav. Op. ured.) je jedna onih vrlozanimivih zgodovinskih individualitet, ki so umele do samega konca minolega veka varovati svoja municipalna prava.

Javni davek se ni smel nalagati proti takozvanemu „Zakonu“, in municipalna prava potrjeval je odprtim pismom vsaki vladar, ko je zavladal. In v letu 1635 počila je v občini prava ustaja, ker so hoteli proti ustavi naložiti neke javne davke.

Cesar je v poravnanje prepira poslal poverjenika, nekega grofa Barbo Kozljačkega. A ta Barbo namesto da bi bil vladarju povedal resnico, mesto da bi bil izjavil, kako se je hotelo delati proti pravu naroda, poročal je, kako ga je ljudstvo deset, dvanajst dni držalo zaprtega v Kastelu ter da je on v tem težkem položaju obetal, da se prejšnja ustava zopet popolnoma uveljavi, ali zajedno svetuje Njegovemu Veličanstvu, da naj nikar nič ne drži na to, kajti dal da je to obljubo le v stiski, ampak svetuje celó, naj se na najvišji točki mesteca zgradi nova trdnjava, naj se v isto namesti stalna posadka par sto dobrih „mušketirjev“, naj se polagoma narodu odvzamejo in uničijo vse pravice, a posebno da naj se odvzame tudi svobodna volitev duhovnikov, kajti duhovniki morajo držati z narodom, ako jih ta poslednji svobodno izbira.

Ako se je te dni reklo tu, da se gleda na osnovo, kakoršna je ta, ni smeti postavljati že v naprej na protivno stališče, to je povsem pravo; ali dovolite mi opazko, da sem jaz z ozirom na to, kar sem opomnil na kratko, podal ono svojo izjavo v uvodu govora, zaključivši bolj a posteriori nego li a priori.

Gospoda! Tu ne gre, kakor bi hoteli nekateri reči, za korenito, načelno preosnovo naših državnih davkov. Jaz sem se nekoliko potrudil, da proučim isto, ali ne prihaja mi na misel, da bi trdil, da sem strokovnjak, vendar mislim, da to ni res. Tu ne gre za načelno korenito preosnovo, kajti to, kar hvalijo kot nova načela, so deloma stare stvari, izvzemši morda ono malo samouprave, ki se nameruje uvesti, deloma pa ni izvedeno tako daleč, da bi se moglo smatrati načelnim korenitim predugačenjem.

Tako je bil splošni dohodarinski davek

veste, kako so ga Turki vjeli pri Sigetu za prostega vojaka; in kako se je odkupil za bornih 500 forintov, da ga vrlo obžaluje, ker akoprem je imel v pesti tolstega kopuna, ga ni znal oskubiti, kakor trebe.

„Varate se, gospoda!“ segnil mu je v besedo Alapić in gladi si gosto brado, „ta pot ne šali se Gašo, ampak v krutej šali govori še bolj kruto istino. Govoril sem morda nekdanj drugače, ali sedaj mi je srce polno, pa mi žolč kipi.“

Gregorjancu šinola je kri v obraz, in tudi Zelnički se je bolj ohrabil.

„Resnica je kakor ognjena gora,“ dodal je Gregorjanc; dolgo dremlje, ali naposled prodre plamen na vrh, in ves svet očari njegovo svetloboj.

„Istina je oster meč,“ dodal je bolj hrabro preprošt, „ali meč treba krepke roke, ki tudi zaseče, kamor zamahne.“

„Amen, reverendissime!“ klikol je Alapić. „Prav pravi tvoja modrost. A te roke hočemo poiskati!“

„Naj jej milost božja podeli moči!“ zavril je Vramec.

„Sedite, gospoda!“ počel je ban in se spustil na naslanjač. „Poslušajte me. Kar nas je tu pod to vredno streho, vsak je dozoril

načelno uvela že davno. V patentu z leta 1849, ako se dobro spominjam, je rečeno, da ni mogoče ostati pri dosedanjem obdačevanju, ampak da se morajo k plačevanju davka pritegniti še drugi sloji ljudstva, da se bodo mogle tako pravičnejše razdeliti ter pokriti izredne državne potrebe.“

V pogledu načela samouprave, mislim, da smo istega vsaj deloma že imeli tudi pri sedanjem zistemu, ki pozna zaupne može, ter da tudi pri novi preosnovi ne more biti govora o tem, da bi prevladalo načelo samouprave, ko vemo, da bode državna oblast imenovala polovico članov komisije in predsednika, torej vsakako večino.

Z druge strani pa načelo splošnega obdačevanja prihodkov ni nikakor izvedeno tako daleč in temeljito, da bi se moglo govoriti o popolnem predugačenju osebne dohodarine in davka sploh; in to so pripoznali tudi gospodje govorniki, ki so govorili za načrt.

Jaz mislim, da so vsi zastopniki — brez ozira na to, ali sede v opoziciji ali na klopih vladnih strank — mogli po pravici pričakovati od toli pretežne večine, kakoršna je v tej zbornici, da se davčni zistem prenaredi načelneje, v veliko večji meri.

(Dalje prih.)

Politiške vesti.

Državni zbor. Poslanska zbornica je minole soboto nadaljevala razpravo o preosnovi davkov. — Poslanec Biankini je interpeloval ministerskega predsednika radi državni nevarne agitacije italijanskega časopisja po Dalmaciji.

Cerkveno-politiška preosnova na Ogerskem. Udarec, ki je doletel ministerstvo ogersko pri razpravi o zakonu o svobodnem izvrševanju vere, s tem, da je magnatska zbornica odklonila §. govoreči o brezverstvu, pridružil se je še drugi in občutljivejši udarec: v isti seji je magnatska zbornica s 117 proti 111 glasovom odklonila zakon o recepciji (vsprejemu) Židov. V razpravi je rekel mejni grof Žiga Pallavicini, da Židje niso nikdar storili ničesar dobrega za domovino, zбоk česar niso vredni, da bi bili vsprejeti med Ogce. Minister za nauk in bogočastje dr. Wlasics (ogerski Slovenec) se je trudil v potu svojega obraza, da napravi kar le mogoče najugodnejšo sliko o čednostih ljubljencev sedanjim

do moža po mukah in borbah, vsak nas izkusil je dobro in zlo, manj dobrega nego zla. A tudi ti, gospodičji, slušaj! ozri se je ban na Pavla. „Mlad si še, ali vrlo si se izkazal v bitki pri Hravstovici, da nisi izrod roda svojega, da ti je desnica junaška. Ali junaške roki trebe tudi modre glave. Zato slušaj nas! Kar pantimo, gospoda, vidimo kri, vidimo zatiranje, gledamo, kako se zemlja, ki nas je rodila na svet, pustoši, pleni in drobi od nemile roke nekrista, kako grabi neverni sovrag kos za kosom od stare nam kraljevine, kako lomi vejo za vejo od našega debla. V lastnej krvi plavamo do grla. Gine rod, gine plod, dvori so nam pepel. Hrani se, brani se v isti mah! A kako se rešiti vraga? Sami? Črv na krdelo mravljincev! Res da delamo, ali kar nam sežida dan, to nam razruši noč. Gorje nam. Podpira nas druga krščanska gospoda iz rimskega cesarstva. Da, podpirajo nas, ali kako? Mi trošimo za njih. Po dva krušca za cesarjevo vojsko. Pa da so to sami junaki, naj bi še bilo! Preboleli bi tudi ta silni trošek. Kajpada! Kakor da je pometlo sveto rimsko cesarstvo vse svoje pleve, ter nam jih naložilo na ramena. Ali ni tako? Kedar se ljudski zaigra junaško kolo, tedaj, Hrvat, ti

madjarskim mogotcem, ali z aman mu je bi ves trud: večina magnatov ni pokazala pravega razumevanja, da bi mogla pojmiti, kaka neizmerna dobrota so Židje državi Ogerski. V očigled tema udarcema, ki sta zadela madjarske somišljenike naših avstrijskih Židov, vedejo se dunajski listi po svoji stari navadi; pravijo namreč, da to dvojno glasovanje nima nikake važnosti. Seveda, tako je le: ako bi bili Židje zmagali, bila bi to veličanska neprecenljiva zmaga; ker pa so propali, nima vsa stvar prav nobene važnosti.

Mar ga je sram? O glasoviti volitvi državnega poslanca v Nitri na Ogerskem, pri kateri je bil „izvoljen“ državni tajnik Latkoczy, smo že poročali. Dogodki pri tej volitvi bili so celó na Ogerskem — in to nekaj pomeni — nekaj nenavadnega. Volitev se je vršila v senci nad 1000 bajonetov, predsednik volilne komisije se ni plašil najgusnejšega nasilstva, nad 1000 volilcem so pa kar enostavno vojaki zajezili pot v mesto: ni vrag, da bi ne bil „zmagal“ vladni kandidat pri taki volitvi svobodi! — Nasilstvo je bilo tako grozno, da je vse poštenije časopisje madjarsko najodločnejše obojalo dogodke v Nitri, da je bila stvar predmetom interpelacije v poslanski zbornici in da se je slednjič jel svoje „zmage“ sramovati celó zmagovalec sam, novi gospod poslanec, ako je resnična govorica, da se hoče odpovedati mandatu!

Kralja Milan in Aleksander vrnila sta se včeraj preko Dunaja v Beligrad.

Carica udova ruska dospela je predvčerajšnjem v Kodanj.

Osemdesetletnica Bismarckova je dovela do krize v državnem zboru nemškem. Ker je namreč ta zbornica odklonila predlog svojega predsednika, da je čestitati Bismarcku povodom osemdesetletnice, odložil je predsednik Lewetzow predsedništvo. — Na to je nemški cesar brzojavil Bismarcku, da je sklep državnega zbora v najstrožjem nasprotju s čutili nemških knezov in nemškega naroda. — Minole nedeljo dospelo je v Friedrichshub nad 400 članov državnega zbora, gosposke zbornice in deželnega zbora, da čestitajo Bismarcku.

Vojna med Kitajcem in Japonsko.

Pogajanja za sklep miru so se menda vendar začela. Ta pogajanja pa je motil na jako neljub način neki preognjeni Japonec, ki je v svojem patriotskem navdušenju v Sino-nosekiju napal z revolverjem kitajskega pooblaščenca Li-Hung-Čanga, ko se je isti ravno

udri pa drži, a pomagati skok čez grajo; kajti, oprostite, smrdi jim streljivo. Tudi to šalo bi jim oprostil, naj jih —! tudi to bi pretrpeli; lahko je človeku mučiti se, dokler mu je duša cela. A kaj je zemlji duša? Njene slobode, njeno pravo. Ali, prašam vas, kje so predprave in slobode našega plamstva, naših mest? Glej, drže jih v krvavem zakupu generali Auerspergi, Teuffenbachi, Globiceri, ki gospodarijo, sode in upravljajo po naše kraljevini brez bana, brez banove sodbe, celo vkljub odlokom stanov hrvatskih. A če jih človek živo popade, smeje se odgovarjajo: „To je volja prejasnega gospoda velikega vojvode Karla!“ Pa to ni le pri nas, ampak tudi v Bretislavi (Požunu), v Ljubljani in Gradci. Moj presvetli kolega Drašković človek je, ki kaže dva obraza. Nekaj se prede vsakakor okrog nas. Zlo je, in ako me ne vara moja slutnja, bode še huše. Zato, glavo na pravo mesto, gospoda! Plemstvo trebe, da stopi v jedno kolo, to vam je najboljša roka za meč pravice. In hoc signo vineas. Za malo mesecev skličem zbor kraljevine. Tu povemo zmerno ali i hrvaškemu kraljevemu veličanstvu, kaj nas peče. A komisarjem odmerimo pošteno. Do tedaj roke na delo, pa zmaga bo naša!“ (Dalje prih.)

PODLISTEK.

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.
Spisal A. Šenoa.

V.

Po zadnjih besedah gospodarja vukovinskega odleglo mu je malo, in stopivši dva tri korake naprej, segel je banu v roko.

„Pax vobiscum (mir z vami) — mogočni bane, tudi vam, gospod Stepene!“

„Ha, ha!“ „Bane“ praviš? „smeje se Alapić porogljivo trese Niku desnico. „Nisem vedel, da se tvoja prečastnost zna rogati revežu. Ban! Dá! lepa beseda! Lepa čast! Nota bene, če se zares banuje: — Ali jaz — jaz sem peto kolo v kraljevini, in prej bi veroval, da sem vitkega života in postave, kakor tu gospodič Pavle, nego da sem ban hrvaški!“

„Tvoja velemogočnost je danes posebne volje, vganjati burke sebi v kljub,“ nasmehol se je Zelnički.

Debeli kučigazda (hišni gospodar) poslušal je ta govor banov in zadovoljno se smehljaje, motal palce na svojej trebusini. Naposled rekel je tudi on:

„To je že stara, da je gospod ban največji veseljak med Savoj in Dravo. Saj menda

vračal od posvetovanj z japonskimi pooblaščenici. Napadeni je ranjen na obrazu, napadalec so zaprli. Cesar in cesarica japonska sta izjavila svoje sožalje napadenemu diplomatu kitajskemu, istotako je storil deželni zbor japonski s posebno resolucijo.

Različne vesti.

Nadvojvodinja Štefanija v Trstu. Danes jutraj dospela je Nj. ces. in kr. Visokost cesaričina-udova nadvojvodinja Štefanija z Lloydovim parnikom „Trieste“ iz Opatije v Trst, da prisotuje dvornemu koncertu pri namestništvu. Parnik se je zasilal o pomolu sv. Karla. Poblizje o koncertu spregovorimo v prihodnji številki našega lista.

Shod volilcev v Hrušici, občine podgrajske, sklicujeta bivša dež. poslanca Slavoj Jenko in Matko Mandić za prihodnjo nedeljo dne 31. t. m. ob 2½ uri pop. v gostilni Antona Požarja štev. 72.

Mistifikacija. Minole sobote postalo je naše uredništvo žrtva grde mistifikacije. Tikom pred zaključkom večernega izdavanja od minole sobote došla je namreč v naše uredništvo neka oseba — zlorabivši pri tem ime jednega najodličnejših tržaških rodoljubov, kojemu poslednjemu gre brez-pogojna vera — s poročilom, da je umrl znani in obče spoštovan rodoljub in odbornik političnega društva „Edinost“, gosp. Dragotin Martelanc iz Barkovelj. Mi smo seveda morali verjeti temu poročilu posebno za-to, ker se je dotičnik skliceval na izrečen ukaz omenjenega odličnjaka in pa, ker je bil g. Martelanc res nevarno bolan v poslednjih časih.

Vsako si lahko misli, kako hudo nam je bilo naslednjega dne, ko smo izvedeli, da smo postali žrtva drzne mistifikacije. In danes nam seveda ne preostaja drugega, nego da prosimo tu javno oprostjenja, najprvo spoštovano družino Martelancovo, potem pa tudi vse slavno občinstvo.

O stanju vsem nam toli priljubljenega rodoljuba g. Dragotina Martelanca moremo poročati: Gosp. Martelanc je prebil dolgotrajno in težko bolezen ter je še vedno v postelji. Ali zadnje dni krenilo mu je na bolje, tako, da je opravičena nada, da nam skoro okreva popolnoma. Vsa tržaška okolica, v kolikor je zavedna, moli Vsemožnega za to milost!

„Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico“ naznanja, da bode predaval v njenem imenu gosp. Ivau Sancino cepljenje ameriških trt in sicer: v Lonjerju v sredo, dne 27. t. m. ob 4 uri pop. v prostorih gosp. župana in v Rojanu v četrtek, dne 28. t. m. ob ravno istej uri v prostorih gospoda Boleta. Kmetovalci okoličani, kateri se zanimajo za stvar, vabljeni so udeležiti se polnoštevno tega predavanja.

ODBOR.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Grotli daroval je gospod Ivan Pertot Andrejev 2 gld. in nabralo se je v veseli družbi v zadružni krčmi v Rojanu 2 gld.

Iz Dekani nam pišejo: Naša čitalnica bode praznovala letošnje spomladi 25letnico svojega obstanka. Zato priredi na belo nedeljo, to je dne 21. aprila t. l. veliko veselico z jako lepim programom, ki se objavi pozneje. Na to veselico opozarjamo vsa pevska društva po tržaški okolici in Bregu, da bi se i ona, čeprav ne in corpore, pa vsaj po svojih odposlancih udeležila omenjene veselice, posebno zato, ker se bode vršila neposredno pred deželnozborskimi volitvami. Zeleni je obile udeležbe s Pomjansčine, z Brega in Buzeščine. Pred veselico bi se lahko posvetovali prijatelji in rodoljubje, ter se osrčili za narodno borbo.

Posojilnica na Slapu pri Vipavi imela bode v nedeljo, dne 31. marca ob 4. uri pop. svoj redni občni zbor v šolskem poslopju na Slapu.

Odbor akad. društva „Slovenija“ se je na odborovi seji dne 19. t. m. takó le sestavil: Predsednik: Oražen Ivan, drd. med. Podpredsednik: Vidic Fran, stud. phil. Tajnik: Bizjak Vekoslav, stud. iur. Blagajnik: Pompe Fran, stud. iur. Knjižničar: Žun Zdravko, stud. iur. Arhivar: Reisner Josip, stud. phil. Gospodar: Šega Ignacij, stud. techn. Namestnik: Benkovič Fran, stud. iur. Namestnik: Štupica Fran, stud. iur.

Pevsko društvo „Zrinski“ na Reki. Začasni odbor novega pevskega društva, ki se je pod imenom „Zrinski“ zasnovovalo na

Reki, vabi vse hrvatske rodoljube, da je podpro moralno in materijalno. V krasni došli nam okrožnici pravi začasni odbor, da pesem je ravno ona kremen-iskra, ki je užgala v narodnih plamen iskrenega, požrtvovalnega patrijotizma. In tudi dandanes narod razume svojo pesem, jo ljubi in goji — pesem mu je tešiteljica in oznanjevalka boljše bodočnosti.

Veliki koncert „Slovanskega pevskega društva“, vršivši se v dvorani gledališča „Rossetti“, bil je razmerno dobro obiskan, da-si bi uprav pri nastopih tega velevažnega društva želeli še mnogobrojnejše udeležbe. Po naddveletnem prestanku nastopilo je to društvo minolo nedeljo jako povoljnim uspehom. Moški zbor, broječ okolo 50 krepkih glasov, odpel je svoje tri zборе precizno: razmerje med glasovi je bilo prav primerno, tako, da je vladalo lepo soglasje. Sosebno pa nam ugajal ta večer mešani zbor, in lahko rečemo, da že leta in leta nismo čuli takega domačega mešanega zbora. Nasteli smo nad 20 dražestnih pevk, ki so zares častno in vidno ljubeznijo izvajale svojo nalogo. Jako močni in čisti so bili soprani, toda tudi krepki alti pridružili so se jim kaj diskretno. Ni čuda torej, da moramo na vsak način prisoditi prvenstvo med vsemi zbori Försterjevemu „Ave Marija“ iz opere „Gorenjski slavec“. Kajti ne le da ima ta zbor, največ glasbeno vrednost med vsemi zbori, ki so se peli, izvajal se je tudi za naše razmere res kaj dostojno. Tudi drugi mešani zbor, J. Bartlov „Oj planine“ vspel je dobro — osobito je solist g. pl. Masnec pravilno in lepo izvel svoj ljubki samospjev — in je občinstvo burnim plaskanjem prisililo, da sta se morala ponoviti. In to po vsaj pravici! Manj umestno pa se nam je videlo ponavljanje zadnjega moškega zbora „Zrinjski-Frankopanka“, kajti tudi s ponovitvijo ni bilo mogoče izbrisati neugodnega utisa, ki ga je napravil ponesrečeni začetek te pesmi. Četverospjev „Pred slovesom“ Frana Grbiča ni vspel popolnoma, ker ni bilo pravega razmerja med glasovi, kajti tenorja sta bila vsakako premočna nasproti basoma. Na vsak način bi svetovali pevcom, ki nastopajo ali v kvartetih ali kot solisti, da skrbje za bolj pravilno predavanje pazijo na primerno niansiranje in držeč se predpisanih dinamičnih znamenj, posebno pa, da bi se skrbno ogibali vsacega neumestnega pretrgovanja besed, ki mora žaliti celo lajkovo, da ne rečemo, glasbenikovo uho. Toliko o pevskem delu vspeveda.

Glavna zasluga, da je ta koncert v svojem pevskem delu vspel toli častno za naše razmere, gre vsekako neumornemu g. Srečku Bartelju, kojega je vse občinstvo po dolgem prestanku iskrenim veseljem pozdravilo kot pevovodjo. Hvala mu gre tem več, ker vemo, koliko truda ga je stalo, da je v „Slovanskem pevskem društvu“ zopet oživil precej zamrlo petje. V interesu lepe slovenske pesmi prosimo gosp. pevovodjo, naj krepko vstraja pri rodoljubnem svojem delovanju; pevkam in pevcom pa polagoma na srce, naj isto ljubeznijo nadaljujejo, kar so zapričeli tako lepo.

V instrumentalnem delu programa sta iz posebne prijaznosti sodelovala tržaškim Slovincem kot dobra pijanista že poznana gg. VI. Ostrčil in Zd. Vrbka. Izvršila sta točno svojo nalogo. — G. Šuligoj je igral v Zajčevem „Zrinjski“ brač-solo spremljevanjem glasovirja.

Pri koncertu je sodeloval tudi oddelek tukajšnje vojaške godbe, ki je prav dobro izvel svojo nalogo in se je posebno pri spremljevanju zborov „Ave Maria“ in „Zrinjski Frankopanka“ prav vrlo držal. Nikakor pa se ne moremo spoprijazniti s komadi, koje je igrala godba. Nismo sicer tako čmerikavi da bi tu in tam radi ne poslušali krepke koračnice, lahkega valjčka, ali poskočne polke, vendar pa sodimo, da istim nikakor ni mesta v vspeveda velikega koncerta. Ne vemo, katera roka je te točke izbrala, a brez pomisleka trdimo, da ni bila — srečna.

Konečno nam je še spregovoriti besedo do slavnega vodstva. Zadnji koncert nam je dokazal, da ima društvo trudoljubno vodstvo, neumornega pevovodjo in čilih pevskih močij. Opravičena je torej naša nada, da se bode pri teh ugodnih okolnostih in pri resni volji odslej skrbno gojil namen „Slovanskega pevskega društva“ in da se bode isto povspevalo vedno višje in višje do svojega idejal-

nega cilja. Slovenskemu občinstvu pa je dolžnost vsestransko podpirati to društvo, ki je dokazalo ravnokar, da živi, da hoče živeti ter da zasluži vsestranske podpore.

Slovanska pesem je ravno v obmejnih pokrajinah, kjer se dan za dnevom bije ljuti boj za narodni obstanek, eminentno važen činitelj v tej borbi; in zato naj nikar ne pozabijo ne pevci in tudi ne občinstvo, da je resničen česki rek:

„Zpěvem k srdci, srdcem k vlasti“ — „s petjem k srcu, s srcem k domovini!“

Iz Budimpešte nam piše slovenski delavec:

V svojih mladih letih sem često čul, kako so se pogovarjali stari ljudje, da bode vedno slabše na svetu. In to velja zares se-sebno za naš rokodelski stan. Še pred malo leti imel je v Budimpešti, posebno boljši delavec, kaj lepe zasluzke, a danes je vse drugače. Na tisoče in tisoče je delavcev, ki so brez kruha in redek je oni, ki bi bil zadovoljen, kajti delodajalci nižajo plačila od dne in se tudi oni, ki je na delu, komaj preživlja. Ali to še ni vse, le poslušajte! Letos prišlo je celó do pretepov med poslovdji in delavci. Nekega židovskega poslovdjo so minolega meseca decembra delavci tako pretepli, da so morali po telefonu poklicati re-darje; a ta lekcijska ni pomogla poslovdju, kajti minoli teden ga je zopet naklestil jeden delavec. Razburjenje pa je tako med delavci, da se je bati demonstracij. V naši tovarni dela kakih 500 ljudij in med temi sem jaz poleg dveh drugih najdlje v tej tovarni. Ako pa pomislite, da sem tudi jaz še le pred 4 leti, vrnivši se iz Južne Amerike, vstopil v to tovarno, jasno Vam more biti, kako silno se ljudje menjavajo, kar je vsakako znamenje slabih odnosajev. In taki odnosaji vladajo tudi po vseh družih tovarnah.

Nezvest župan. Iz Celovca pišejo dne 24. t. m.: Župan v Brežah, dr. Jobst, je zginil že od nedelje, 17. t. m. Ž njim je zginilo okolo 20.000 gold. tujega denarja. Dr. Jobst se je za časa svojega županovanja jako rad pečal z umetnim vrtnarstvom, zanimal se za dirke, in imel je sploh mnogo gospodskih „šeg“, katere so seveda stale mnogo denarja. No, dr. Jobst menda ni gledal tako „podrobno“, da li je denar, katerega je zapravil, pristne nemške „korenke“, ali pa ne.

Včeraj je prišlo iz Celovca to-le brzobjavno poročilo: Truplo dr. Jobsta, župana v Brežah, kateri je bil poneveril 20.000 gld. in pobegnil, našli so v Krki blizu vasi Krumfelden.

O poneverjenju pri društvu „Fratellanza“ na Grotli doznajemo, da je poneverjena svota večja, nego se je mislilo ter da je to že drugo večje poneverjenje, ki se je dogodilo pri tem društvu. Ker je bil „Il Piccolo“ toli nesramen, da je hotel to poneverjenje obesiti Slovincem na vrat, naglašati morame še jedenkrat: da je društvu oficijelno ime „Fratellanza“, da ima laška pravila ter da so mu člani taki ljudje, ki stoje v „Piccolijevem“ tabornu: Lahki in slovenski renegatje. Pred svojim pragom pometajte, laška gospóda, posla vam bode dovelj!

„Mednarodni“ tatovi. Budimpeštanski listi poročajo, da je tamošnja policija že končala uvodno preiskavo proti Dmitriju Papakosti, Periklu Affendakisu in Mateju Staliju. Policija izročila jih je že državnemu pravdnštvu. — Tržaška policija dokazala je te dni, da imajo omenjeni trije tatovi na vesti tudi tatvino, katere žrtva je bil novembra meseca 1993. leta speditér I. D. Klein v Budimpešti. Tedaj so ukradli Kleinu 5000 gld. v gotovem denarju ter mnogo vrednostnih papirjev in zlatnine. O hišni preiskavi katero je izvedla tržaška policija pri Staliju, našli so namreč med drugimi ukradenimi dragocenostmi tudi srebrno zapono, posuto z dragocenimi kamenčki. Po popisu te zapone, spoznal jo je g. Klein kot svojo last; poslali so jo v Budimpešto in tam se je pokazalo, da ta zapona natanjko stoji v škafličici, napravljeni za isto zapono, katere škafličice pa tatovi tedaj niso vzeli s seboj.

Policijsko. Kuharici Franci Ferilji, stanujoči v ulici Geppa št. 4, ukradla je v isti hiši službujoča sobarica par zlatih uhanov, vrednih 14 gld. Sobarica je izginola. — Trg. pomočniku Silviju Permisiju, stanujočemu v ulici dell'Acquedotto, ukradel je neznan tat zimsko suknjo, vredno okolo 50 gld. Ni čuda, . . . pri tej „krasni zimski“ spomladi. — 27letnega izvoščnika Ivana P. iz

Divče zaprli so, ker se je po noči klataril na sumljiv način okolo gostilne, ki je v ulici Farneto št. 25. — 41letni branjevec Andrej B. iz Ločnika moral je v zapor, ker se je na trgu delle Legna vtikal v opravila strazarjev.

Koledar. Danes (26.): Emanuel, mučenec; Ludger, škof; — Jutri (27.): Rupert, škof; Avgusta, devica. — Maj. — Solnce izide ob 5. uri 56 min., zatoní ob 6. uri 16 min. — Toplota včeraj ob 7. uri jutraj 6.5 stop., ob 2 pop. 10.2 stop. B.

Loterijske številke, izžrebane 20. t. m.

Dunaj	36, 1, 26, 10, 47.
Gradec	67, 39, 20, 11, 14.
Temušvar	55, 56, 40, 38, 54.

Najnovejše vesti.

Dunaj 26. Včeraj in predvčerajnjem so demonstrirali delavci v prilog civilnim godbam in proti najemanju vojaških god. V nedeljo je došlo do spopadov med delavci in policijo, katera poslednja je potegnila sabljo. Ranjenih je bilo več oseb in tudi zaprli so jih mnogo. Včeraj so zatvorili dve gostilni, da preprečijo nadaljnje spopade.

Dunaj 26. Od vseh strani prihajajo poročila o naraščanju vodá vsled tujanja snega. Donava je poplavlila pokrajino nad Dunajem.

Budimpešta 26. (Posl. zbornica). Predsednik naznanja, da je v Nitri izvoljeni državni tajnik Latkoczy položil svoj mandat. Burni prizori so se dogodili, ko je predsednik volilne komisije v Nitri, Tarnoczy, stopil na oder.

Berolin 26. Cesar in prestolonaslednik sta odpotovala v Friedrichsruh k Bismarcku.

Simonseski 25. Napadalec na kitajskega pooblaščenca Li-Hung-Canga se zove Koyama-Rokunosuki in je star 21 let. Kroglijo še niso izvele iz lica. Rana ni nevarna in ranjenec nima mrzlice. Napadalec je iz nekega posebnega rodu političkih morilcev.

Trgovinske brojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 7.19—7.20 Pšenica za jesen 1895 6.98 do 7. — Oves za spomlad 6.40—6.41 Rža za spomlad 5.94—5.96 Koruza za maj-juni 6.65—6.66.

Pšenica nova od 78 kil. f. 7.10—7.15, od 79 kil. f. 7.15—7.20, od 80 kil. f. 7.20—7.25, od 81 kil. f. 7.20—7.25, od 82 kil. f. 7.30—7.35.

Jčmen 6.60—8.20; prosa 6.20—9.80.

Trg ves podrugečen: Markantuo podruženje con. Tako je zopet rasla cena od pšenice in sicer za 20—25 nč, od rže za 5—10 nč, od rže za 15—20 nč, od Koruze za 15 nč. Promet jako živahen. Vreme: lepo.

Praga. Nerafinirani sladkor za mare f. 12.52½, maj 12.57, nova letina 12.92 vrome dež.

Praga. Centrifugal novi, postavljene v Trst in carino vred, odpošiljatev procej f. 28.35—29. Mare Avg. f. 29.50 — Concassé za mare-april 24.50 — Četvrtini za mare 30.75. V glavah (soilih) za mare 30.75.

Havre. Kava Santos good average za mare 94.25 za juli 95.25, stalno.

Hamburg. Santos good average za mare 78.75 maj 77.75 septembar 77.25.

Dunajska borza 26. maros 1895

	danes	23/3
Državni dolg v papirju	101.45	101.50
„ „ v srebru	101.60	101.65
Avstrijska renta v zlatu	124.60	124.60
„ „ v kronah	101.15	101.15
Kreditne akcije	408.75	408.35
London 10 let	122.60	122.80
Napoleoni	9.71½	9.71
20 mark	11.98	12.—
100 italj. lir	46.22½	46.35

JAKOB ŠTRUKELJ - TRST
via Caserma št. 16 uhod piazza della Caserma.
(nasproti celiki kmetiji).
prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška
kolesa (bicykle)
(model 1895).
Jamči se za vsako kolo 12 mesecev; kdor ne zna voziti, nauči se ga brezplačno. Pošilja se na deželo in na vse kraje. — Opozorju se posebno na to, da so kolesa tudi ispospejujejo proti nizki odškodnini.

Izvrsta: e. kr. izkj. priv.

Šropilnice proti peronospori inženirja Živica,

katero so splotno uvedle valed njih preprostosti, trpečnosti in lahke uporabe za vsako roko trl.
Te šropilnice se prodajajo, dasi so mnogo zboljšane, vendar po dotedanjih nizkih cenah.
Živic i dr. v Trstu
cenike odpošiljajo na zahteva je franco. Navse e. kr. poštne urade pošiljajo kompletne šropilnice franco, proti povsotju 10 gld.
Izdoljujejo tudi stroje za pratanje z žveplom, nepretrano delujoče stiskalnice itd.

Nič več kašlja!
Balzamski petoralni prah ozdravi vsak kašelj, plućni in bronhijalni katar, dobiva se v olikovani lekarni PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg. Poštne pošiljatev izvršujejo se neutegoma.